

Boodschap van de Derde Europese Oecumenische Assemblée

Zaterdag 8 september 2007, Sibiu, Roemenië

Het licht van Christus schijnt over allen!

Wij, christelijke pelgrims uit heel Europa en verder, getuigen van de omvormende kracht van dit licht, dat sterker is dan duisternis, en we verkondigen het als alles omvattende hoop voor onze kerken, voor heel Europa en de hele wereld.

In de naam van onze Drie-ene God, de Vader, de Zoon en de heilige Geest, zijn wij bijeengekomen in de stad Sibiu, Roemenië (van 4 – 9 september 2007). Deze Derde Europese Oecumenische Assemblée werd in het bijzonder getekend door de rijkdom van de Orthodoxe spiritualiteit en traditie. We herinneren ons de serieuze verplichtingen die we ons al hebben opgelegd in Basel en Graz en vernieuwen onze inzet daarvoor, en we hebben spijt dat we er, tot nu toe, niet in zijn geslaagd om sommige van de beloften te vervullen. Maar ons vertrouwen in de omvormende kracht van het licht van God is sterker dan de duisternis van berusting, fatalisme, angst en onverschilligheid.

Onze Derde Europese Oecumenische Assemblée begon in 2006 in Rome en werd voortgezet in 2007 in Wittenberg. Van deze oecumenische pelgrimstocht maakten veel regionale ontmoetingen deel uit, evenals de bijeenkomsten van de Orthodoxe Kerken op Rhodos en van de jongeren in St. Maurice.* We verwelkomen met blijdschap de betrokkenheid van de jon-

geren en de bijdragen die zij hebben geleverd aan de assemblée. Met de hulp en motivatie van de *Charta Oecumenica* ging onze assemblée door met het werk dat begonnen werd in eerdere assemblees en dat is een gelegenheid geweest voor een uitwisseling van gaven en wederzijdse verrijking.

We zijn niet alleen op deze pelgrimstocht. Christus is met ons en in de wolk van getuigen (Heb 12,1) vergezellen ons de martelaren uit onze tijd: het getuigenis van hun leven en dood inspireert ons als individuen en als lichaam (geheel). In gemeenschap met hen, zetten we onszelf ertoe het licht van de getransfigureerde Christus te laten schijnen in ons getuigenis dat diep geworteld is in gebed en liefde. Dit is ons bescheiden antwoord op het offer van hun levens.

Het licht van Christus in de Kerk

Het licht van Christus brengt ons ertoe te leven voor anderen en in gemeenschap met elkaar. Ons getuigenis van hoop en

* Het statement uit St. Maurice is na deze boodschap opgenomen.

eenheid voor Europa en voor de wereld zal alleen geloofwaardig zijn als we onze reis naar zichtbare eenheid voortzetten. Eenheid is niet eenvormigheid. Het opnieuw ervaren van *koinonia* en de uitwisseling van die spirituele gaven die de oecumenische beweging vanaf het begin haar kracht gaven, is van enorme waarde.

In Sibiu hebben we opnieuw de pijnlijke wond van de gescheidenheid tussen onze kerken gevoeld. Hierbij gaat het zelfs om ons begrip van de Kerk en haar eenheid. De uiteenlopende historische en culturele ontwikkelingen in het christendom van het Oosten en van het Westen hebben bijgedragen aan deze verschillen, en het inzicht hierin vereist onze dringende aandacht en voortdurende dialoog.

We zijn ervan overtuigd dat de wijdere christelijke familie zich moet bezighouden met leerstellige vragen, en ook een brede consensus moet zoeken met betrekking tot de morele waarden die worden afgeleid van het evangelie, evenals met een geloofwaardige christelijke levensstijl die op een vreugdevolle manier getuigenis aflegt van het licht van Christus in onze uitdagende moderne seculiere wereld, zowel in het privé-leven als in het openbare leven.

Onze christelijke spiritualiteit is een kostbare schat: eenmaal geopend onthult zij de verscheidenheid van haar rijkdommen en opent ze onze harten voor de schoonheid van het gelaat van Christus en voor de kracht van gebed. Alleen als we dichterbij onze Heer Jezus Christus zijn, kunnen we elkaar dichterbij zijn en de ware *koinonia* ervaren. We kunnen niet anders dan deze rijkdommen delen met alle mannen en vrouwen die licht zoeken op dit continent. Spirituele mannen en

vrouwen beginnen met de bekering van zichzelf en deze leidt tot omvorming van de wereld. Ons getuigenis van het licht van Christus is een trouwe inzet om naar onze verhalen van leven en hoop, die ons als volgelingen van Christus hebben gevormd, te luisteren, en ze te beleven en te delen.

Eerste aanbeveling: We bevelen aan om onze missie te vernieuwen om als individuele gelovigen en als kerken Christus als het Licht en de Verlosser van de wereld te verkondigen;

Tweede aanbeveling: We bevelen aan om de discussie over de wederzijdse erkenning van de doop voort te zetten, en dat we daarbij rekening houden met de belangrijke verwezenlijkingen op dit gebied in verscheidene landen en we zijn ons ervan bewust dat deze kwestie diepgaand verbonden is met het verstaan van eucharistie, ambt en kerkleer in het algemeen;

Derde aanbeveling: We bevelen aan om wegen te vinden om de activiteiten die ons kunnen verenigen te ondernemen: gebed voor elkaar en voor eenheid, oecumenische pelgrimstochten, theologische vorming en gezamenlijke studie, sociale en diaconale initiatieven, culturele projecten, ondersteuning van maatschappelijk leven dat gebaseerd is op christelijke waarden;

Vierde aanbeveling: We bevelen de volledige participatie aan van het gehele volk van God in het leven van onze kerken en tijdens deze assemblee merken we in het bijzonder het appèl op van de jongeren, de ouderen, etnische minderheden en gehandicapte mensen.

Het licht van Christus voor Europa

We nemen in overweging dat elke mens is geschapen naar het beeld en de gelijkenis van God (Gn 1,27) en dezelfde mate van respect en liefde verdient, ondanks verschillen in geloofsovertuiging, cultuur, leeftijd, geslacht of etnische herkomst.¹ Ervan bewust dat onze gezamenlijke wortels veel dieper reiken dan onze scheidingen, en terwijl we zoeken naar vernieuwing en eenheid en de rol van de kerken in de huidige Europese samenleving, hebben we ons geconcentreerd op onze ontmoeting met mensen van andere religies. In het bijzonder bewust van onze unieke relatie met het joodse volk als volk van het Verbond, verwerpen we alle vormen van hedendaags antisemitisme en willen we met hen Europa vormgeven als continent dat vrij is van elke vorm van geweld. Er zijn in onze Europese geschiedenis perioden geweest van wrede conflicten, maar er zijn ook perioden geweest van vreedzaam naast elkaar bestaan van volken van alle religies. Tegenwoordig is er geen alternatief voor dialoog: geen compromis, maar een dialoog van leven waar we de waarheid in liefde kunnen spreken. We moeten allemaal meer leren over alle religies, en de aanbevelingen van de *Charta Oecumenica* moeten verder worden ontwikkeld. We richten een krachtig verzoek aan onze naaste christenen en allen die in God geloven om het recht van anderen op vrijheid van godsdienst te respecteren, en we drukken onze solidariteit uit met de christelijke gemeenschappen die in het Midden Oosten, in Irak, en elders in de wereld leven als religieuze minderheden en we voelen (aan) dat hun voortbestaan bedreigd is.

Wanneer wij Christus ontmoeten in onze hulpbehoevende zussen en broers (Mt

25,44-45), en samen verlicht worden door het Licht van Christus, zetten wij christenen ons, volgens de bijbelse geboden met het oog op de eenheid van de mensheid (Gn 1,26-27), in voor het berouw over de zonde van het buitensluiten; het verdienen van ons begrip van 'anders zijn'; de verdediging van de waardigheid en de rechten van elke mens, en voor het verzekeren van de bescherming van allen die het daar aan ontbreekt; het delen van het licht van Christus dat anderen naar Europa brengen; de Europese staten op te roepen om de niet te rechtvaardigen bestuurlijke detentie van migranten te stoppen, en elke inspanning te leveren om te zorgen voor reguliere immigratie, integratie van migranten, vluchtelingen en asielzoekers, de waarde van het gezinsleven te steunen en strijd te leveren tegen mensensmokkel en uitbuiting van de slachtoffers van mensensmokkel. We roepen de kerken op hun pastorale zorg voor de kwetsbare immigranten te vergroten.

Vijfde aanbeveling: We bevelen aan dat onze kerken zullen erkennen dat christelijke immigranten niet alleen maar de ontvangers zijn van pastorale zorg, maar dat zij een volledige en actieve rol kunnen spelen in het leven van de kerk en de samenleving; betere pastorale zorg bieden aan migranten, asielzoekers en vluchtelingen; de rechten bevorderen van etnische minderheden in Europa, in het bijzonder van het Roma volk.

Velen van ons zijn dankbaar dat we diepgaande veranderingen hebben gezien in Europa in de afgelopen decennia. Europa is meer dan de Europese Unie. Als christenen delen we in de verantwoordelijkheid om Europa (mede) vorm te geven als een continent van vrede, solidariteit, participatie en duurzaamheid. We waarderen de

1. Gedurende het voorlezen van de boodschap aan de assemblee, werd op dit punt mondeling de frase toegevoegd "van de conceptie tot de natuurlijke dood". Deze frase werd vervolgens vertaald met "van geboorte tot natuurlijke dood" respectievelijk "van het begin van het leven tot de natuurlijke dood". Geen enkele van deze zinnen maakt deel uit van de officiële tekst van de boodschap.

inzet van de Europese instituties, waaronder de EU, de Raad van Europa, en de Organisatie voor de Samenwerking en de Veiligheid in Europa, voor een open, transparante en regelmatige dialoog met de kerken van Europa. Europa's meest vooraanstaande politieke vertegenwoordigers hebben ons vereerd met hun aanwezigheid en hebben op die manier hun grote interesse in ons werk getoond. We moeten de uitdaging aangaan om de spirituele krachten in deze dialoog in te brengen. Europa was aanvankelijk een politiek project om de vrede te waarborgen en nu is het nodig om een Europa van de volken te worden, dat meer is dan een economische ruimte.

Zesde aanbeveling: We bevelen aan om de *Charta Oecumenica* verder te ontwikkelen als een stimulerende richtlijn voor onze oecumenische reis in Europa.

Het licht van Christus voor de hele wereld

Het Woord van God is ongemakkelijk voor ons en onze Europese cultuur: degenen die leven zouden niet langer meer voor zichzelf moeten leven maar voor hem die voor hen gestorven is en weer is opgewekt! Christenen moeten vrij zijn van angst en onverzadigbare hebzucht die ons doen leven voor onszelf, krachteloos, bekrompen en gesloten. Het Woord van God nodigt ons uit om te vermijden dat we de kostbare nalatenschap verkwanselen van hen die de laatste 60 jaar hebben gewerkt voor vrede en eenheid in Europa. Vrede is een buitengewone en kostbare gave. Hele landen verlangen naar vrede. Hele volken wachten erop te worden bevrijd van geweld en terreur. We leggen ons op een dringende wijze toe op vernieuwde inspanningen met deze doelen voor ogen.

We verwerpen oorlog als instrument om conflicten op te lossen, bevorderen niet-gewelddadige middelen voor de oplossing van conflicten, en we zijn bezorgd over militaire herbewapening. Geweld en terrorisme in de naam van religie zijn een ontkenning van religie.

Het Licht van Christus schijnt op de term 'gerechtigheid', en verbindt het met goddelijke genade. In dit licht wordt elke dubbelzinnige misleiding vermeden. In de hele wereld en zelfs in Europa wordt door het huidige proces van radicale globalisering van de markt de kloof in de mensheid tussen de winnaars en de verliezers vergroot, dit schaadt de waarde van ontelbare mensen, heeft catastrofale ecologische gevolgen en juist met het oog op de verandering van het klimaat is dit niet verenigbaar met een duurzame toekomst van onze planeet.

Zevende aanbeveling: We roepen alle Europese christenen op om krachtige steun te verlenen aan de *Millennium Ontwikkelings Doelen* van de Verenigde Naties als een dringende concrete stap naar het verlichten van de armoede.

Achtste aanbeveling: We bevelen een consultatieproces aan, waarin de Europese verantwoordelijkheid voor ecologische gerechtigheid wordt geadresseerd, met het oog op het gevaar van de klimaatverandering; Europese verantwoordelijkheid voor het rechtvaardig vormgeven van de globalisering; de rechten van het Roma volk en andere Europese etnische minderheden, geïnitieerd door de CCEE en de KEK, met de kerken in Europa en de kerken van andere continenten.

Vandaag, meer dan ooit, erkennen we dat Afrika, een continent dat al verstrengeld

is met onze eigen geschiedenis en toekomst, niveaus van armoede beleefd waartegenover we niet onverschillig en passief kunnen blijven. De wonden van Afrika hebben het hart van de assemblee geraakt.

Negende aanbeveling: We bevelen initiatieven aan van kwijtschelding van schulden en van bevorderen van eerlijke handel (fair trade).

Door eerlijke en objectieve dialoog, dragen we bij aan en bevorderen we de schepping van een vernieuwd Europa, waar onveranderlijke christelijke principes en morele waarden, die rechtstreeks afgeleid worden van het evangelie, dienen als getuigen en actieve inzet in Europese samenleving bevorderen. Onze taak is het deze principes en waarden uit te dragen, niet alleen in ons privé-leven, maar ook in het openbare leven. We willen samenwerken met mensen van andere religies die onze zorgen delen voor het creëren van een waardenvol Europa dat ook politiek en economisch bloeiend is.

Bezorgd over Gods schepping, bidden we voor een groter gevoel en respect voor haar schitterende diversiteit. We werken tegen de schaamteloze exploitatie ervan, van waaruit “de hele schepping uitziend naar haar verlossing” (vgl. Rom 8,23) en we zetten ons in om te werken voor de verzoening tussen mensheid en natuur.

Tiende aanbeveling: We bevelen aan dat de periode van 1 september tot 4 oktober wordt toegewijd aan gebed voor de bescherming van de schepping en het bevorderen van duurzame levensstijlen die onze bijdrage aan klimaatverandering omkeren.

Terwijl we hulde brengen aan allen die bijgedragen hebben aan deze reis, vooral de jonge *oikoumene*, die deze assemblee aanspoorde om moedig te zijn in het beleven van het evangelie, verenigen we ons in gebed:

O, Christus, het Ware Licht, dat elke mens in deze wereld verlicht en heiligt, schijn op ons het licht van uw aanwezigheid, zodat we daarin het onbenaderbare licht mogen aanschouwen, en leid ons op onze wegen van het werk aan uw geboden. Red ons en leid ons in uw eeuwige koninkrijk. Want u bent onze Schepper, Voorziener en Schenker van al het goede. Onze hoop is gevestigd op u en aan u schenken wij heerlijkheid, nu en altijd. Amen.

Vertaling: drs. W. Kint